

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

Fabrikalardan makine sesinden

önce *İşçinin Sesi* gelecek!

Yıl: 14, Sayı: 351, 6 Nisan 1988

Tek büyük işçi sınıfı!

Tek silah illegal parti!

Tek yol devrim!

Türkiye Ortadoğu'ya askeri müdahalede bulunursa

İşçi sınıfımız emperyalist savaşa iç savaşa dönüştürecektir

Türkiye burjuvazisi başka halkları sömürmek, emperyalistleşmek için gerekirse savaşa da girme hesapları içindedir. Ancak, tablonun her zaman gazete manşetlerinde yer almayan, ama çok önemli bir ögesi var: İşçi sınıfı. İşçi sınıfı, demokrasi savaşımının liderliğini pekiştirerek, kentlerde ve kırlarda kavga sesleri getirerek, grevli, gösterili, meydanlara ve sokaklara taşan eylemlerle sınıf savaşımını yükseltiyor. İşçi sınıfımız, Kürt ulusunun kendi kaderini kendisinin tayin etme hakkını ikircimsiz savunan tek sınıftır.

Tek gerçek demokrattır. O, Kürt halkının yanındadır. Türkiye burjuvazisinin, Ortadoğu'da savaş odağı olmaya yönelik tertiplerini, içeride savaşı daha da yükselterek yanıtlayacaktır.

Mercan Köklü

Bundan iki yıl önce, Türkiye'nin ilişkilerini konu alan bir Çek-Al'da, Türkiye'nin emperyalistleşme çıkmazında olduğunu, bu çıkmazın dış ilişkileri kördüğümüne soktuğunu anlatmış ve şu görüşleri sıralamıştık:

"Türkiye genel olarak kârlı pazarlar ve kârlı yatırım alanları arıyor. Bunun için elini ve gözünü dünyanın dört bir yanında dolaştırıyor. ABD'nin tekstil pazarına, AET'ye girmek için pazarlıklar yapıyor, işine gelen her yerde yatırımlar yapıyor. Ancak Ortadoğu ve Kuzey Afrika, Türkiye'nin iştahı açısından özel bir yer tutuyor.

"... Bugün Türkiye'nin dış ilişkiler kördüğümünün göbeğinde Ortadoğu ve Kuzey Afrika yatmaktadır. Bütün pazarlıklar, bütün rekabetler, ana olarak bu bölgede Türkiye'nin rolü ne olacak konusu çevresinde dönmektedir.

"Türkiye Batı ile ilişkilerini bozmadan, aynı zamanda bazı konularda Batı'ya boyun eğmeden ve Ortadoğu'da Batı'nın jandarması gibi gözükmeden Ortadoğu'ya açılmak istiyor. Bu yolun emperyalist sistemin genel çıkarı açısından da en iyi

yol olduğunu düşünüyor.

"Kısaçası, Türkiye Batı aleminin bir üyesi olarak, Batı'dan istediği desteği alarak, ama Batı'nın jandarması gibi görünmeden Ortadoğu'ya ve Kuzey Afrika'ya açılıp emperyalistleşme stratejisi güdüyor." (*İşçinin Sesi*, Sayı: 306, 19 Mayıs 1986)

Dünya ve Türkiye'de son iki yılın gelişmeleri, bu stratejiyi izleyen Türkiye'nin emperyalistleşme çıkmazının iyice derinleştiğini, buna bağlı olarak, dış ilişkiler kördüğümünün daha da çetrefilleştiğini gösteriyor.

Türkiye'nin dış ilişkilerini etkileyen bazı önemli gelişmeler

Son yılların, Türkiye'nin dış ilişkilerine etki yapabilecek bir gelişmesi, ABD ile Sovyetler Birliği arasında, dünya çapında bir uzlaşma ve işbirliği anlaşmasının imzalanması oldu.

Buna göre, iki devlet, dünya siyasetinin "sıcak nokta"larında yangınların söndürülmesi için açıkça

işbirliği yapacaklar. Bu, Türkiye gibi zayıf halka ülkelerin, iki büyük devlet arasındaki çatışmadan yararlanarak, kendi manevra alanlarını genişletmeye ve kendilerine pay koparmaya yönelik çabalarını, ister istemez sınırlandırabilecek. "Büyüklerin" müdahale etmesine daha fazla olanak tanıyacak.

Anlaşmanın ikinci önemli yanı, ABD ve SSCB'nin orta menzilli nükleer füzelerini rampalardan sökmeleri ve kaldırmasıydı. Bu, ABD açısından, kısa menzilli taktik nükleer füzelerin önemini artırdı. ABD, şimdi, "nükleer modernizasyon" adını verdiği bir plan gereğince, Batı Avrupa'ya ve Türkiye'ye, Sovyetler'e yönelik kısa menzilli füze yerleştirmeyi öneriyor.

Ancak, NATO'nun Avrupa kanadındaki öteki üyeleri bunu kabullenmek istemiyorlar. Kendi emperyalistleşme stratejisi konvansiyonel silah gücünü artırmaya dayanan Türkiye de, "yeni nükleer sorumluluk almayacağı" belirterek plana karşı çıkıyor.

Mart ayı içinde yapılan NATO toplantısında bu planın "şimdilik" ertelendiği görüldü. Ancak, önümüz-

deki yıllar, ABD'nin bu yoldaki baskısının şiddetleneceği, Türkiye'nin çeşitli açmazlarla karşı karşıya kalacağı yıllardır.

Bir diğer önemli gelişme de Sovyetler Birliği'ne ilişkindir. Sovyetler Birliği'nde Gorbaçov yönetiminin uygulamaları, ülke içinde huzursuzluğu artırırken, birliği oluşturan çeşitli cumhuriyetlerde, ulusal sorunun büyük kargaşalıklarla patlamasını hızlandırdı. Kafkasya ve Sovyet Orta Asya'sında, ciddi sorunların varlığı ortaya çıktı.

Gözünü "dış Türkler" konusundan hiçbir zaman ayırmamış, Ermeni konusuna her zaman özel dikkat vermiş olan Türkiye burjuvazisi, bu gelişme karşısında, hemen avuçlarını oğuşturmaya başladı. Bulgaristan'da Türk nüfusa karşı yanlış uygulamaların yarattığı gerilim daha dinmeden bunun ortaya çıkışı, "Türk-İslam sentezi" dediği emperyalistleşme modeline sıkı sıkıya sarılmış olan burjuvazinin iştahını epeyce kabartıyor.

Doğu Akdeniz'de, İsrail'le ilgili yeni gelişmeler var.

Emperyalist ülkelerin, Arap ülkelerinin, Sovyetler'in ve FKO'nun,

şimdi işgal altında bulunan topraklarda "özerk" ya da "bağımsız" bir Filistin devleti kurulmasında belli bir görüş birliğine varmasıyla birlikte, İsrail üzerinde baskılar arttı. İsrail burjuvazisi, bu konuda ödünsüz davranma tutumunu sürdürünce, işgal altındaki topraklarda yaşayan Filistinliler, protesto gösterilerine giriştiler. Üç aydır süren protestolar, dünya kamuoyunun dikkatini bu konuya çekti. Geleceği üzerine yoğun diplomatik hesaplar yapılan bu bölgede, sınırların yeniden düzenlenmesi dik-kate değer bir olasılık oldu.

İran-İrak savaşı, her iki devletin de sıfırı tükettiği bir imha savaşı haline geldi. ABD ve öteki emperyalist ülkelerin deniz filolarıyla Basra Körfezi'nde İran'a meydan okuyarak devriye gezmeleri, SSCB'nin Irak'a silah yardımında bulunması, Arap ülkelerinden milyarlarca doların Irak'a akması, savaşta dengeyi değiştirmesi engellemeye yönelikti.

Ancak, şimdi görülen o ki, İran-İrak savaşı, bölgede sınırları değiştirecek bir biçimde sonuçlanabilir. İran, Irak'ın zengin petrol yataklarına el koymaya yeltenebilir. Hatta, İran'la birlikte Irak'a karşı çarpışan, Barzani ve Talabani'ye bağlı Kürt güçleri, Kuzey Irak'da, Irak ordusunun terket-tiği Güney Kürdistan bölgesinde, özerk ya da bağımsız bir Kürt devleti kurabilirler. Bunlar, emperyalist ülkelerin ve Türkiye'nin üzerinde ciddi olarak kafa yorduğu, pratik sorunlar durumuna geldi.

Bu uluslararası durum, Türkiye'nin dış ilişkilerinin biçimlenmesinde önemli rol oynuyor. Ama, dış ilişkilerin ne yönde gelişebileceğinin en temel faktörü, Türkiye'nin ekonomik durumudur.

Son yıllarda üretim artışlarına paralel olarak ihracat artışı da sağlayan burjuvazi, yine de geleceğe umutla bakamamaktadır.

Bir yandan enflasyon hızla artıyor, yoksullaşma ve işsizlik, milyonları öfke içinde sokağa yöneltiyor. Öte yandan, sınıf savaşımını yükselten işçi sınıfı, yoksul halk yığınlarını ardına alarak, demokrasi kavgasının başına geçiyor. Greyler, işbirakma ve verim düşürmelerle üretimde meydana gelen ve önümüzdeki dönemde meydana gelebilecek üretim aksamaları, bütün umudunu dışa açılmaya bağlamış burjuvazinin hesaplarını altüst ediyor.

Üstüne üstlük, burjuvazi, geçtiğimiz iki yıl içinde, emperyalistleşme çabasında dişe dokunur hiçbir başarı kazanamadı. Yeni pazarlar kazanmada, bu pazarları elinde tutmada başarılı olamadı. Hatta geriledi. *Mil-liyet*'in Avrupa Para Birimi'ni(ECU) temel olarak yaptığı hesaplar, gerçekte Türkiye'nin ihracatının bile son 3 yıldır bazı açılardan ciddi bir gerileme içinde olduğunu gösteriyor.

1987 yılında ihracatın yüzde 71'i ancak 10 ülkeye yapıldı. Türkiye'nin, bu ülkelerden İtalya, Irak, ABD, İngiltere, Fransa, İran ve Japonya ile dış ticaret açığı var. Ülkenin toplam dış ticaret açığı 4 milyar dolara vardı. Türkiye'nin, genelde İslam ülkelerine ve özellikle önem taşıyan Irak, İran ve Suudi Arabistan'a yaptığı ihracat, 1987 yılında, 1986'ya göre geriledi.

Öte yandan, dünya pazarında rekabet edebilmek için ölçeklerini büyütme ve uluslararasılaşmaya çaba gösteren burjuvazi, şimdi, son yıllarda topladığı dış borçların faiz ödemelerini bile karşılayamama durumuna geldi. Önümüzdeki dönemde

Türkiye'yi ciddi bir borç krizi bekliyor. Türkiye'nin dış ilişkilerini, yukarıda verdiğimiz genel çerçevenin içinde değerlendirmek gerekir.

Dış ilişkiler ne durumda?

ABD ile ilişkiler

Türkiye, son zamanlarda, özellikle ABD (ve NATO) ile şiddetli bir pazarlık yürüttü.

Kimi zaman oldukça sertleşen bu pazarlık içinde, dış borçların ertelenmesi, yeni dış borç kaynaklarının bulunması, Türk ordusunun *konvansiyonel* silah gücünün artırılması, Türkiye'ye, ihracata dönük askeri endüstriyel yatırımlar yapılması, önemli NATO üretim projelerinin Türkiye'ye verilmesi, "NATO'da eşit hak" verilmesi, Türkiye'nin belli başlı istemleri arasındaydı.

Öte yandan Türkiye, ABD'nin Basra Körfezi'ne müdahale planlarına katılmadı, "NATO sorumluluk bölgesi dışında" görev ve sorumluluk almayacağını belirtti. İran'a karşı ABD ambargosunu dinlemedi. ABD-SSCB anlaşmasının ardından başlatılan kısa menzilli füzeler tartışmasında, "yeni nükleer yükümlülük" almak istemediğini açıkladı. Türkiye'deki ABD üslerinde yerleştirilmesi kararlaştırılan F-16 uçaklarının sayısının sınırlı tutulmasını istedi. ABD'nin, Güneydoğu Anadolu'daki Türk konvansiyonel askeri güçlerinin azaltılması önerisine hiç itibar etmedi. Hatta, Brüksel'deki NATO toplantısında Özal, konvansiyonel silahlardaki Doğu-Batı dengesizliğini gerekçe göstererek, "ittifakın konvansiyonel yeteneklerinin artırılması ve bu konuda en büyük gereksinimlerin görüldüğü güneydoğu kanadının özelliklerinin gözönünde tutulması gerektiğini" söyledi. NATO'da kendilerine daha çok mali-tekniik yardım verilmesi görüşünü savundu. (*Cumhuriyet*, 3 Mart 1988)

Bu pazarlık boyunca, ABD Kongresi'nde Ermenilerle ilgili konuşma ve karar tasarılarına, ABD dışişleri bakanlığının Kürt sorununa da değinen "insan hakları raporu"na "sert" tepki gösteren Türkiye, SEIA anlaşmasının çeşitli yönlerinin işlerliği açısından önem taşıyan "ek mektup"u aylarca onaylamadı. Hatta Evren, ABD'ye yapacağı resmi geziyi bile erteledi.

Sonunda, geçtiğimiz ay içinde, dış borç sorununun iyice azması ve yeni dış borç almak için ABD'nin vereceği güvencenin "onay" koşuluna bağlanması karşısında, SEIA ek mektubu onaylandı. Evren'in ABD'yi yaz aylarında ziyaret edeceği açıklandı.

Ama, Türkiye'nin ABD ile koyun pazarlığının arka planında şiddetli bir çekişme sürüyor. Başbakan Özal'ın, "komşularımızla aramızı bozmak isteyenler var" türünden sözler etmesi, geçenlerde, dışişleri bakanı Mesut Yılmaz'ın, SEIA'nın 3 aylık ihbar süresi ile feshedebileceğini hatırlatması, bunun göstergeleri arasındadır.

Türkiye ile ABD arasındaki çekişme, pazarlık ve şantaj dayalı ilişkilerin ardında ne yatıyor?

Taraflardan biri, Türkiye, bölgede emperyalist bir güç olarak yükselmek istiyor. Ekonominin bütün çarklarını bu amaca yönelik işletme çabasıdır. Elindeki ve elde edebileceği tüm olanakları, dış ilişkilerini, kendi emperyalistleşme stratejisinin başarısı için seferber etmeye çalışıyor.

Türkiye, ABD'nin jandarması görünümüne düşmek istemiyor. Ama bir yandan da, ABD'nin istemlerinden kendi çıkarlarıyla üstüste düşenlerini "koyun pazarlığı" yaparak kabul etmeyi istiyor. Kendi çıkarlarıyla üstüste düşmeyen ABD çıkarları karşısında ise "huysuzluk" yapıyor, güçlük çıkartıyor. "Bağımsız"lığını hatırlatıyor, "NATO sınırları dışında" sorumluluk almayacağını ilan ediyor.

Öteki taraf, ABD, bölgede güçlü ekonomik ve askeri çıkarları olan Türkiye burjuvazisinin, kendi denetimi dışında, kendisini atlayarak emperyalist bir güç olmasını istemeyen bir emperyalist dünya gücüdür.

O, Doğu Akdeniz ve Körfez'de siyasal gelişmelerin kendi global çıkarları doğrultusunda, kendi denetiminde olmasını istiyor. Türkiye'nin İsrail'le birlikte, bölgedeki ABD çıkarlarının "jandarmalığı" nı yapması gerektiğini düşünüyor. Bu amaçla, Türkiye'nin NATO içinde ilişkilerini düzeltmesini, Kıbrıs'ta belli bir uzlaşmaya gitmesini, İsrail'le daha yakın ilişkiler içine girmesini, sosyalist ülkelere fazla yaklaşmamasını istiyor. Türkiye'nin çevik kuvvetlere üs, liman, havaalanı gibi olanaklar tanımamasını, ABD'nin Ortadoğu bölgesindeki girişimlerine aktif olarak el vermesini, konvansiyonel gücün yerine (ABD'nin kontrolünde olacağı açık olan) nükleer yetenekli uçak, üs ve tesislere ağırlık vermesini istiyor.

ABD, Türkiye'yi yönlendirebilmek ve denetleyebilmek için, askeri ve ekonomik yardım musluğunu duruma bağlı olarak kah açıyor, kah kısıyor. Dış borç sorunu hızla büyürken, Türkiye'nin eski borçları için ödeme kolaylığı sağlanması, yeni borç ve kredi alması için güvence verilmesi gibi kozları ona karşı kullanıyor. Ortak askeri-endüstriyel yatırımların Türkiye'nin istediği hızda büyümemesi de ABD'nin "önlem"lerinden biridir.

Öte yandan ABD, Ermeni tartışmasını gündemden indirmediği gibi, bir de Kürt sorununu gündemine alarak, Türkiye Kürdistanı'nda çeşitli liberal önlemlere gidilmesini "tavsiye" ederek, emperyalistleşmek için çırpınan Türkiye burjuvazisini sıkıştırılmaktadır. Oysa, emperyalistleşme çıkmazında çırpınan Türkiye burjuvazisinin, bırakın Kürt halkının ayrılma hakkını tanımayla, ciddi liberal çözümler getirmeye bile, nesnel olarak tahammülü yoktur. Burjuvazi, yalancıkandan bir demokratikleşmenin bile gerçek demokrasi istemlerini şiddetlendireceğini, sınıf savaşımının ivmesini artıracaklarını, son tahlilde emperyalistleşmenin önünü tıkayacağını çok iyi biliyor. Bu nedenle de, ABD'nin (ve Avrupa Topluluğu'nun) bu tür çıkışlarını şiddetle protesto etmekte, onlara "küsmekte", onları çıkıp gitmekle tehdit etmektedir.

Geçen yıl, yine bir AT toplantısında Ermenilerle ilgili karar alınması üzerine Evren kızmış, köpürmüş ve AT'ye, NATO'ya, ABD'ye tehditler savurarak şunları söylemişti:

"NATO ittifakının üyesiyiz... Bu ittifaka üye ülkeler, kendi topraklarının bütünlüğünü korurken, üye Türkiye'nin topraklarının bir kısmını alıp başkalarına vermek istiyor..."

"NATO'ya dahil olacağız, AT'ye olmayacağız... Biz bu ittifaka bunun için mi girdik?... Böyle şey olmaz, böyle ittifak olmaz. NATO ittifakının da oturulup bir gözden geçirilmesinde yarar vardır..."

"Demokles'in kılıcı gibi, ikide bir

Ermeni, Kürt meselesi diye mütemadiyen başımızda tutmaları bizi üzüyor." (*Cumhuriyet*, 23 Haziran 1987)

Bu sözler, Türkiye'nin AT ile olan ilişkilerinin durumunu, sıkıntılarını da güzel yansıtmaktadır.

Avrupa Topluluğu ile ilişkiler

Avrupa Topluluğu, Türkiye'nin dış ticaretinde büyük yer tutuyor. Türkiye'nin en büyük dış ticaret ortakları AT üyeleridir. Türkiye, hem bu pazarı genişletmek, hem de Batı ile Ortadoğu arasındaki "köprü" konumunu kullanarak, AT kartıyla Ortadoğu'ya girmek istiyor. Bu nedenle, AT'ye üye olmak istiyor. Başvurusunu da yaptı.

"Türkiye burjuvazisinin gözü 'en yüksekte', AET yoluyla gelişme ve dışa açılmadadır. Bu nedenle, büyük ödüle ulaşabilmek için, birçok tekil konuda, bir dolu taviz verebilir, uzlaşmaya girebilir." (*İşçinin Sesi*, Sayı: 339, s. 12)

Türkiye, bunu yapıyor. Bir yandan, AT ülkelerinden, Yunanistan'a tanınan kolaylıkları kendisine de tanımalarını, Türkiye'nin AT'ye olan ihracatını büyük ölçüde engelleyen gümrük ve kota engellerinin kaldırılmasını istiyor. Bunun karşılığında da, AT'yi kendi Ortadoğu ilişkilerinden yararlandırmayı, Türkiye'de yapılacak ortak yatırımlarla ucuz işgücünden yararlandırmayı, vb. teklif ediyor.

AT ülkeleri, tek tek farklı yaklaşımlar izlemekle birlikte, genelde Türkiye'ye kuşkuyla bakıyorlar. AT-Türkiye uyum anlaşmasının gündeme gelmesine izin vermekle birlikte, hızlı bir yakınlaşmadan çekiniyorlar. AT'nin Türkiye'yle ilişkileri, çelişkilerle dolu. Çünkü, AT, bir yandan, Türkiye'de yeni bir devrimci dalganın yükselmesi tehlikesine karşı Türkiye burjuvazisine göz kırpmak, ona çeşitli olanakları tanımak zorunda kalıyor. Öte yandan, fazla göz kırparsa, Ortadoğu'da kendi kontrolü dışında bir gücün ortaya çıkma olasılığının yükselişini düşünüyor.

AT ülkeleri örneğin, serbest dolaşım hakkı, ortak ağır endüstri yatırımları gibi konularda ihtiyatı elden bırakmıyorlar. Türkiye ihracatına kota ve gümrük duvarı gibi engellemeleri kaldırmıyorlar. Türkiye'nin emperyalistleşme stratejisine yardımcı olabilecek bir tutum içine girmek istemiyorlar. Hatta, Türkiye'nin Ortadoğu ve Kuzey Afrika'ya fazlaca burnunu sokmasına engel olmaya çalışıyorlar. Örneğin İngiltere, Suudi Arabistan'a "gayrimisli" Türk askeri birliğinin gönderileceği haberi üzerine, Türkiye'ye vereceği kredileri erteleyebileceğini, çünkü bu tutumun bölgedeki İngiliz çıkarlarını olumsuz etkileyebileceğini belirtiyor.

Bunlara ek olarak, demokratik kamuoyunun baskısı altında çeşitli konular gündeme getiriliyor. AT toplantılarında ikide bir Ermeniler, Kürt sorunu, sendikal haklar, vb. gibi konuların ele alınması, Türkiye'yi fena halde huzursuz ediyor. Çünkü, bu konularda en ufak bir girişimde bulunmak, nesnel olarak Türkiye'nin kendi emperyalistleşme stratejisinin önüne bir köstek daha koymasıyla eş anlamlıdır.

AT-Türkiye ilişkileri, genelde gergin ve sıkıntılı gidiyor. Ama Türkiye'nin son zamanlarda Yunanistan ile ilişkilerini "düzeltme" yolunda bazı

girişimlere başlamış olması, Türkiye burjuvazisini AT konusunda umutlandırmıyor değil.

Bu arada, Türkiye'nin batı komşularıyla ilişkilerinde ortaya çıkan yeni durum, ilginç bir gelişmenin göstergesi gibidir.

Batı sınırlarında "ateşkes"

Türkiye, son zamanlarda, hem Yunanistan'la, hem de Bulgaristan'la bir "yumuşama" süreci içine girdi. Daha doğrusu, batı sınırında "ateşkes" ilan etti.

Başbakan Özal, Yunanistan başbakanı Papandreu ile görüşerek, dışişleri bakanı Mesut Yılmaz da, Bulgaristan dışişleri bakanı ile Belgrad'da bir ortak protokol imzalayarak bu yeni gelişmeyi duyurdular.

Bulgaristan'ın ülkede yaşayan Türk nüfus üzerinde yanlış bir siyaset izlemesi sonucunda biriken sorunların Türkiye tarafından çömlenmesiyle gerginleşen Türk-Bulgar ilişkileri, bu protokolle "yumuşadı." Uzunca bir süre gizli görüşmelerde bulunan taraflar, aralarındaki sorunları "komite"lerle çözmeye çalışacaklar.

Protokol, çok büyük değişiklikler getirmiyor. Protokolle olan, yalnızca, Türkiye'nin, batı sınırlarını sağlama alma çabasıyla, bu tarafta kısmi bir "ateşkes" ilan etmesidir. Bunun nedeğine birzadan eğileceğiz.

Ote yandan, Davos'ta ve NATO toplantısının ardından Brüksel'de yapılan görüşmelerle, Türkiye ve Yunanistan yetkilileri, Ege'deki sorunlarını (kıta sahanlığı, oniki adanın silahlandırılması, hava sahası, deniz sınırları, Batı Trakya'da Türkler, FIR hattı, vb.) *şimdilik* dondurdular. Bunları, parti parti, çeşitli komiteler aracılığıyla ele almayı kararlaştırdılar.

Bu arada, Kıbrıs sorunu konusunda da bir uzlaşmaya varıldığı yönünde haberler çıktı. Türkiye'nin Ege'deki 4. Ordu'yu buradan başka bir yere kaydıracağı, Kıbrıs'taki asker sayısını azaltacağı, Maraş bölgesini yerleşime açmaya dek çeşitli ödünler vereceği, vb. haberler basında yer aldı.

Yunanistan'la bu uzlaşma siyasetinin sonunda, Türkiye'nin, AT ile ilişkilerindeki önemli bir pürüzü kaldırdığı, Yunanistan'ın AT-Türkiye uyum anlaşmasını imzalayacağı, vb. de ileri sürülüyor.

Gerçi Türk finans-kapitali, Yunan sermayesiyle yapılacak ortak yatırımların AT pazarına gümrüksüz, kotasız sıçramasına yardımcı olacağını düşünüyor. Ancak, bu, tek başına böyle bir uzlaşmanın gerekçesi olmak için küçük sayılacak bir nedendir. Üstelik, Türkiye'nin, hem Bulgaristan'la, hem Yunanistan'la ilişkilerini "düzeltilmesi", Batı'da kısa erimde sonuç getiren gelişmeler değildir. O halde, başka yere bakmak gerekiyor.

Bir kez, Türkiye, çok belirgin biçimde, batıdaki sınırlarını güvenceye alma, buradaki sorunları çeşitli ödünlerle *dondurma* manevrası içindedir. Neden?

Türkiye, Ortadoğu'da bir-şeyler olacağını düşünmektedir. Bu olası gelişmelerin sonucunda, bölgedeki dengede meydana gelebilecek değişikliklerden, kendisine azami yarar sağlayabilmek amacıyla *önlemler* almaktadır.

Ortadoğu'da, Türkiye'nin bu kadar hızla diplomatik manevra yapmasını gerektirebilecek, ne gibi bir *değişiklik* olabilir?

Uluslararası uzlaşmaların ve baskıların sonucunda İsrail işgali altındaki Batı Şeria ve Gazze'de, "özerk" ya da "bağımsız" bir Filistin devleti kurulabilir. Ama, bu konudaki gelişmeler, bölgede dengeyi değiştirebilecek bir boyuta henüz ulaşmış değildir.

Lübnan'da Ortadoğu'da dengeyi yerinden oynatacak bir gelişmenin ipuçlarına rastlanmıyor. Sovyetler'de, Kafkasya'da meydana gelen ulusal karışıklıklar, ancak Sovyetler'in iç siyasetini etkileyecek düzeydedir. Suriye ise, son zamanlarda içine kapanmış, etliye sütlüye karışmayan bir tutum içindedir.

Geriye, İran-Irak savaşı ve ve bu savaştaki dengenin değişmesi sonucunda ortaya çıkması olası durumlar kalıyor.

Son sıralarda, İran, çeşitli cephelerde ilerleme kaydetti. Barzani ve Talabani'ye bağlı peşmergeler, İran birlikleriyle birlikte, Kuzey Irak'ta çeşitli kasabalara girdiler. Bu gelişme sürerse, Saddam Hüseyin rejiminin düşmesi, bununla bağlı olarak, Kuzey Irak'ta bağımsız ya da özerk bir Kürt devletinin kurulması hiç de uzak bir olasılık olmayabilir.

Türkiye, İran-Irak savaşının, kendi güneyinde sınırları değiştirecek, hele hele güney sınırlarının dibinde bağımsız bir Kürt devletinin kurulmasına yol açacak bir şekilde sonuçlanmasını istememektedir. Böyle bir durumda müdahale etmek üzere kendini hazırlamaktadır. Batıda sınırların güvence alınmasına yönelik hummalı faaliyet gösterilmesi, karşılığında birşey almadan çeşitli ödünler veriyor görünmesi bundandır. Yaptığı, gerçekte, bir yerden kaz geleceğini düşündüğü için, başka bir yere ödünç ördük vermektedir.

Ortadoğu'da, Türkiye'nin başrolü oynayacağı yeni bir savaş, hiç de uzak bir olasılık değildir.

Doğu komşularına "aktif" ve "tarafsız" karışma hazırlığı

Ortadoğu'da birşeyler olmasını bekleyen ve bu nedenle batıda sınırlarını güvence altına almak üzere "ateşkes"ler yapan Türkiye, son zamanlarda Ortadoğu'nun hemen her tarafında aktif bir dış siyaset izliyor.

Türkiye dışişleri bakanı Halefoğlu'nun geçen yıl Birleşmiş Milletler'de İsrail dışişleri bakanı Şimon Peres ile görüşmesi, Evren'in Cezayir gezisi, Mısır devlet başkanı Hüsnü Mübarek'in, FKÖ temsilcisinin Türkiye'ye gelmeleri, SEİA ek muktubunun en'in imzalanması, Evren'in Kıbrıs'a yapacağı gezinin ertelendiğinin, ABD'ye yapacağı gezinin işe haziranda olacağının açıklanması, Özal'ın Mısır'a ani bir ziyaret yapması, Türkiye ile Mısır'ın askeri-endüstriyel işbirliğine gideceklerinin ve yakında Doğu Akdeniz'de ortak deniz tatbikatı yapacaklarının duyurulması, İran'dan içişleri bakanının, dışişleri bakanının gelmesi, Özal'ın İran'ı ziyareti, NATO toplantısı, Özal'ın Bağdat'a gidışı... Kıbrıs'ta Denктаş ve Vasilyu'nun hararetli bir tartışma içine girmeleri... Dış ilişkiler trafiğinde Ortadoğu ve Kuzey Afrika'ya ilişkin olarak ilk aklı gelen bazı gelişmeler bunlar.

Tek tek ülkelerle olan ilişkiler açısından bakarsak. Türkiye, Sovyetler Birliği'yle ekonomik ilişkileri geliştirmek, SSCB pazarından daha büyük pay elde etmek, orada kârlı yatırımlarda bulunmak istiyor. Sovyetler'i, Batı pazarlarında satamadığı

malları pazarlayabileceği bir imdat kolu gibi de gören burjuvazi, bir yandan da, SSCB'de ulusal sorun temelinde çıkması muhtemel kargışalıklardan, olabildiğince yararlanmayı, elinde olduğunu düşündüğü "Türk"ler kozunu iyi değerlendirerek kendi konumunu, güçlendirmeyi gözetiyor.

Barajlardan suyu kesmekle tehdit edilen Suriye'yle, son zamanlarda herhangi bir "sorun" çıkmadı. Suudi Arabistan, Kuveyt, Emirlikler ve Mısır'la Türkiye'nin ilişkilerinde belli bir hareketlenme var. Ticaret iyi gitmiyor ama, örneğin 16 bin kişilik "gayriresmi" bir askeri birliğin, Suudi Kralı'na "güvenlik gücü" olarak bu ülkeye gönderileceğine ilişkin haberler, siyasal ilişkilerde kaydederler ileme sağlandığının ipuçları oluyor. Mısır'la yıllardır soğuk duran ilişkilerin, birdenbire ısınma belirtileri göstermesi, Türkiye'nin Ortadoğu siyasetine "aktif" katılmaya çalıştığı bir diğer göstergesi.

İsrail'le ilişkiler, görünüşe bakılırsa, Türkiye dış ilişkilerini Türklük-İslamlik temelinde, ama Batı'yla uzlaşarak emperyalistleşme yörüngesine oturttuğundan bu yana, "ılık"tır. Ancak, İsrail'in Lübnan'ı işgali sırasında da görüldüğü gibi, Türkiye'yle İsrail arasında oldukça aktif bir *gizli diplomasi* sürüyor. ABD ve İsrail, özellikle, askeri, haberalma alanlarında ortaya çıkan bu ilişkinin geliştirilmesini istiyorlar. ABD Kongresi'nde Türkiye'yi İsrail'in payandası, sigortası ilan eden yorumlar yapıyor. İsrail'in Türkiye ve Mısır'la ortak askeri yatırımlara gidilmesi önerisi, ABD yetkililerinin bu üç devlete dayalı bir mihver kurulmasına ilişkin açıklamaları, Türkiye-İsrail ilişkilerini geliştirmeyi hedefliyor.

Ancak, gözünü Ortadoğu'ya, Arap dünyasına dikmiş olan Türkiye, İsrail'le ilişkilerinin daha fazla ısınmasından yana değildir. Ayrıca, Kürt sorununun yerine Filistin sorununun öne çıkmasından memnun olan Türkiye, Filistin "davası"na sahteşkarca destek(!) verirken, asıl olarak, İsrail'in etkinliğinin azaldığı bölge ve alanlarda kendi etkinliğini artırmak için çabalyor.

İran-Irak savaşından geçmişte milyarlarca dolar kazanç sağlayan Türkiye, şimdi birbirlerinin mali kaynaklarını tüketen bu ülkelerle olan ticaretinde ciddi açmazlarla karşı karşıyadır. Savaştan zarar gördüğünden yakınmaktadır. Her iki devletle "tarafsızlık" adı altında sürdürdüğü leş kargalığı konumu şimdi "aktif tarafsızlık" denilen bir değişim içine girmiştir.

Türkiye, borçlarını ödemedikleri, kendisinden daha fazla mal satın almadıkları, güneydoğu sınırlarının hemen altında bir Kürt devleti kurulması "tehlike"sine yol açtıkları için, şimdi hem İran'ı hem de Irak'ı suçlamakta, her ikisine de "tavır koymakta"dır. Bunu da "aktif tarafsızlık"la açıklıyor.

Türkiye, şimdi, İran-Irak savaşının sona ermesinde yarar görüyor ha valadadır. Ancak, savaşın iki ülkenin sınırlarının değişmesine yol açarak sonuçlanmasi hiç işine gelmiyor. Özal'ın hamarat arabulucu pozlarına bürünmesi, biraz da, sınırların değişmesinin, bölgede dengenin İran lehine dönmesinin önüne geçmek içindir.

Dengenin İran lehine bozulmasıyla birlikte, Barzani ve Talabani'nin önderliğindeki Kürt güçlerinin, Kerkük'den Türkiye sınırına kadar olan

yörede "özerk", hatta "bağımsız" bir Kürt devleti kurmaları güncel, pratik bir durum olacaktır.

Paris'te Kürt Enstitüsü'nün ABD Senatosu'yla ortak rapor hazırlaması, Avrupa Topluluğu üyesi devletlerin parlamentolarında Kürt sorununun tartışılıyor olması, ABD dışişleri bakanlığının insan hakları raporunda Türkiye'de Kürtlerin sorunlarıyla ilgili bölümlerin yer alması, SBKP MK üyesi Valentin Falin'in "Kürtlerin kimliğinin kaybolmasını istemediklerini" açıklaması ve "Kürt halkının karşılaştığı sorunlardan önemli bir bölümünün *şu veya bu şekilde* çözümlenebileceği" görüşünde olduklarını bildirmesi, Barzani'nin, bağımsız bir Kürt devleti kurulursa, bölgede petrol işletme haklarını ABD şirketlerine verebileceklerini açıklaması, Türk ordusunun "Kürt ayaklanmasını bastırma" tatbikatları yapması, vb. bu olasılığın hiç de yabana atılır bir olasılık olmadığını çok ciddi göstergeleridir.

Bağımsız bir Kürt devleti, içerde Kürt sorununu etkileyeceği için bugün Türkiye devleti tarafından kabul edilemez bir durumdur. Ayrıca, böyle bir gelişme, Türkiye'nin Ortadoğu'da yayılmayı hedefleyen stratejisini de sekteye uğratabilecek, Kerkük-Musul düşü rafa kalkabilecektir.

Bu olasılıklar, emperyalistleşme ve Ortadoğu'da yayılma hevesleri besleyen Türkiye burjuvazisine hakaret gibi gelmektedir. Onun, *kendi istemleri dışında* Ortadoğu'da, Mezopotamya'da, sınırların, dengelerin değişmesine tahammülü yoktur.

Bu durumda şöyle bir gelişme söz konusu olabilir:

İran'ın Irak'ı çökertmesi ve petrol yataklarına doğru ilerlemesi halinde, Türkiye buna izin vermez, bölgedeki bütün askeri güçleriyle, başka bir gücün (ABD, İsrail) müdahalesine fırsat tanımadan, duruma el koyabilir. Ya da, yine Irak yönetiminin çökmesi ve bağımsız bir Kürt devletinin kurulması durumunda, bu kez sınırlarının güvenliğini, "ayrılıkçılığın" körlendiğini vb. bahane ederek, yine aynı girişimi yapabilir.

Yok savaş sona ermez, Türkiye'nin ticaretindeki olumsuz etkileri artarsa, ya da başka bir gücün (ABD, İsrail) müdahalesi söz konusu olursa, Türkiye bu kez de, iki ülkenin "savaşarak Türkiye ekonomisine zarar verdikleri" gerekçesiyle, ya da "yabancı" güçlerin varlığının kendi sınırlarının güvenliği açısından gerekli kıldığı ileri sürerek, Kerkük-Musul'a inme girişiminde bulunabilir.

Türkiye, Kürdistan coğrafyasını, düşman gördüğü tarafların, Kürt hareketlerinin güçlerini değerlendirmekte, bu nedenle, bölgede uzun süreli bir "istila ve işgal" girişiminde bulunmak zorunda kalabileceğini hesaba katmaktadır. Bu nedenledir ki, batı sınırlarında, elle tutulur kazanç sağlamadan "ateşkes" ilan etti, oradaki birliklerini doğuya kaydırmanın hazırlığına girişti.

Yine, bölge valiliği, sınır boylarının güvenliğinin kara kuvvetlerine devredilmesi, komando birliklerinin bölgeye sevkii, birliklerin alarma geçirilmesi, vb. "önlemler" böyle bir girişime hazırlanıldığını anlatıyor.

Ancak tablonun her zaman gazete manşetlerinde yer almayan ama çok önemli bir ögesi var: İşçi sınıfı.

İşçi sınıfı, demokrasi savaşımının liderliğini pekiştirerek, kentlerde ve kırlarda kavga sesleri getirerek, grevli

gösterili, meydanlara ve sokaklara taşan eylemlerle sınıf savaşımını yükseltiyor. İşçi sınıfımız, Kürt ulusunun kendi kaderini kendisinin tayin etme hakkını ikircimsiz savunan tek sınıftır. Tek gerçek demokratır. O, Kürt halkının yanındadır. Türkiye burjuvazisinin, Ortadoğu'da savaş odağı olmaya yönelik tertiplerini, içerde savaşı daha da yükselterek yayımlayacaktır.

İşçi sınıfı, emperyalist bir savaşı iç savaşa dönüştürecek.

Türkiye'nin önümüzdeki dönemde dış ilişkilerindeki nitelik sıçraması, böyle bir savaşı Türkiye tarafından çıkartılması olabilir.

Leş kargası da olsa, ip cambazı da olsa, emperyalistleşemeyecek!

ANAP genel başkan yardımcısı Eyüp Aşık, bir kongrede şöyle demiş:

"Türk devleti, Ortadoğu'nun ağabeyi durumuna gelmiştir. Ama bu yetmez. Bütün dünyada söz sahibi olmamız lazım... Dostunun güvendiği, düşmanının korktuğu Türk devletini yaratmamız lazım."

Mısır devlet başkanının Türkiye'ye gelmesiyle bağlı olarak bir demeç veren Dışişleri sözcüsü Inal Batu, şunları söylüyor:

"Mısır devlet başkanı, dikkatle seçtiği bazı ülkelere, barış planı hakkında bilgi vermektedir. Türkiye'nin bu ülkelere dahil edilmesi, Mısır tarafından Türkiye'nin Ortadoğu'da söz sahibi bir ülke olarak görüldüğü intibasını vermektedir." (abç)

Tercüman'da Ergun Göze, "klasik dış politikamız olan 'ölü sessizliği'ne dönmeyelim" diyor. Agah Oktay Güner, "Türkiye kuzeyden Musul ve Kerkük'e girebilir" diye akıl yürütüyor. Aydın Yalçın, gelişmeleri Kıbrıs'taki gelişmelere benzetiyor. Eski "solcu" Yaşar Gürbüz, Kerkük ve Musul'a girelim, ama, önce SSCB ve ABD'nin onayını alalım, diyor.

Başbakan Özal, "diplomatik görüşmelerin sonuç vermediği", Türkiye'nin yalnızca ekonomik alanlarda değil, aynı zamanda "başka alanlarda da dış açılmasının gerektiği" gibi görüşlerle geliyor.

Türk genel kurmayı, susarak yeterince anlamlı tutum alıyor.

Burjuvazi, bir bütün olarak "yapalım"-da anlaşmış, "ya öyle olursa, ya böyle olursa"yı tartışıyor. Ara sıra da, "girer de ya çıkamazsak" türünden endişesini dile getiriyor.

Türkiye, Ortadoğu'da şu anda birşeyler yapabilir de, yapmayabilir de. Ama ne olursa olsun, "leş kargalığı" rolünden kurtulmak istediği, büyük devletlerin çıkar çatışmalarının arasında "ip cambazlığı" yapmayı kendine yediremediği açıktır. Özal'a yakın bir bakanın "Türkiye bölgede güçlenmektedir... NATO'da istediği yakın desteği bulamazsa... başka yollara gidecektir..." şeklindeki açıklaması bunu anlatıyor. Moskova Radyosu, Türkiye'nin dış siyasetini takdir(!) ediyor ve şöyle diyor:

"Son iki ayda gerçekten tüm komşu ülkeler Türk diplomasisinin yürüncesine çekildi." (Milliyet, 20 Mart 1988)

Türkiye burjuvazisinin de istemi budur. Her yandan takdir sesleri olarak, Ortadoğu'da dış ilişkilerin gündemini belirleyen bir odak olmak, emperyalistleşmek!...

Burjuvazi, "aktif tarafsızlık" sözünü dilinden eksik etmiyor ama

"Aktif tarafsızlık" değil aktif emperyalistli şme çabası!

Türkiye yetkilileri, dış ilişkilerle ilgili terminolojilerinde, yeni bir terim kullanmaya başladılar: *Aktif tarafsızlık*. Bu terimin üzerinde biraz durmak gerekiyor.

Terim, iki anlam taşıyabilir: ya savaştan taraflar arasında aktif olarak arabuluculuk yapma niyetini ya da her iki tarafa da vuracak biçimde savaşa kendi adına karışacağını anlatır. Bu ikinci anlamda Türkiye, "tarafsız" ve "aktif", ama emperyalist yayımlacı bir tutum almış olur.

Gelişmeler, "aktif tarafsızlık" sözünü Türkiye'nin gerçekte hangi anlamda kullandığını gösterecektir. Ancak, burjuvazinin öyle tutumları var ki, terimin ikinci anlamı taşıyabileceğine işaret ediyor.

Örneğin, Turgut Özal, geçenlerde yaptığı bir konuşmada, uluslararası planda ekonomik sorunlara değinirken, "diplomatik görüşmelerin çözüm getirmede" gibi bir söz söylüyor.

Özal gibi tecrübeli bir burjuva politikacısının bu görüşü getirmesi ne demektir? Türkiye burjuvazisi, emperyalizm aşamasının sorunlarını çözmeye çalışırken, siyasetinde diplomatik çabanın da ötesinde başka yöntemlerden medet umar duruma gelmiş demektir. Diplomatik çabanın da ötesinde olan siyaset savaşı siyasetidir.

Öte yandan, Türkiye, dış ilişkilerde herkesle "dost" ama herkese düşman bir tutum içindedir. Bütün komşularıyla sorunları vardır. Kendisini, hak-sızlıklarla karşı karşıya bırakılmış, iki büyük ülke arasında sıkışmış hissetmektedir. "Sorun"ların "komşu"larca yaratıldığını düşünmektedir. Liberal Ali Sirmen, bir yazısında bunu şöyle anlatıyor:

"Şimdi Türkiye'ye egemen olan düşünce, konumumuzun getirdiği şanssızlık (iki blokun keşiştiği, dünyanın bir türlü durulmak bilmeyen bir noktasında bulunması-İ.S.) üzerine kurulu. Bu görüşü savunanların ileri sürdükleri savlardan biri de, Türkiye'nin kendi kusuru olmaksızın hemen bütün komşularıyla ciddi sorunlar içinde yaşamak durumunda kalması..."

"Doğu komşumuz İran'da Humeyni'nin mollalar yönetimi... ilişkilerimizin en iyi döneminde bile kendi kuzey sınırına sahip olamayan komşumuzun (Irak-İ.S.) sözü edilen bölgesinden Türkiye'ye tehlikeler yöneldiğini hep gördük yaşadık.. Suriye'nin Ortadoğu'daki terör yuvalarının barındırması ve Türkiye'de etkinlik gösteren ayrılıkçı terörist güçlere kanat germe..." (Ali Sirmen, Cumhuriyet, 15 Temmuz 1987)

Türkiye, dışını geçirebileceğini düşündüğü durumlarda, bu "suçlu"ları "cezalandırmaktadır".

Kıbrıs'ın işgali, Türkleri katleden Samson'un "cezalandırılması"(!) içindi. Sonunda görüldü ki, Türkiye aslında Kıbrıs Türk ve Rum halklarını "cezalandırmak", elinde tuttuğu kesimi de sömürgeleştirmek istiyor. Ondört yıl oldu, Kıbrıs'a yerleşti

Sömürgeleştirdi.

Binlerce askeriyle birkaç kez Irak topraklarına girerken, Türkiye'nin gerekçesi, Irak'ın bu bölgeye sahip olamaması, Kürt gerillaların "sınır güvenliği"ni tehlikeye sokmasıydı. Onları "cezalandırarak"tı. Sonradan ortaya çıktı ki, bir yandan İran ve Irak'ta güçlü olan Kürt ulusal hareketini ezmeye, bir yandan da dağları aşip Kerkük-Musul bölgesindeki zengin petrol yataklarına girmeye hazırlık yapıyor.

Türkiye, bir ara, Suriye'yi gözüne kestirdi. PKK'nın Türk ordusuna verdiği zarardan onu sorumlu tuttu. Suriye'yi de Fırat üzerindeki barajlardan suyu keserek "cezalandırdı". Bu tutumu, o dönemin dışişleri bakanı Halefoğlu şöyle açıklamıştı:

"Su tutmamız bunların da (Suriye ve Irak İ.S.) lehinedir. Bol olduğu zaman milyarlarca metreküp suyu bir haznede topluyoruz. Lazım olduğu zaman kullanıyoruz. Komşularımızın elbette haklarını yememiz mümkün değil. Onlara da bu kanıyı vermek zorundayız. Yalnız onların da Türkiye'nin menfaatlarına aykırı hareketlerde bulunmalarının kendi yararlarına olmadığını anlamaları icap eder. Yani iki komşu ülkenin birbirlerinin problemlerini anlayarak birbirine zıt politikalar değil, birbirine uyumlu politikalar geliştirmelerinin yararlı olduğunu anlamalarına yardımcı olur." (Cumhuriyet, 8 Haziran 1987)

Suriye'nin "cezalandırılması"ndakine benzer bir süreç, şimdi İran'la da yaşanmaktadır. Türkiye, İran'ın Irak'a Türkiye sınırına yakın bölgelerde saldırıya geçmesinin, "ayrılıkçı" Kürt hareketlerinin Türkiye'nin güney sınırlarında güç kazanmasına yol açtığını düşünüyor. Örneğin, ABD'de bir seminer veren 2. Taktik Hava Kuvvet Komutan Yardımcısı Tümgeneral Sinan Bilge, Türkiye'nin "en iyi komşulara" sahip olmadığını, "belalı bir bölgede" bulunduğunu, Irak'ın kuzeyinde bir boşluk yaratıldığını, ayrılıkçı unsurların da bu durumdan yararlanmaya kalkıştıklarını söylüyor. (Hürriyet, 6 Şubat 1988)

Türkiye bu konuda İran'ı sık sık "uyarıyor"! Geçtiğimiz ay yapılan Türkiye-İran "güvenlik zirvesi"nde de, yine PKK'yı şifre gibi kullanarak, bu sorunu gündeme getirdi. İran'dan sınırlarına sahip olmasını istedi. Irak'daki gelişmelerden (peşmergelerin Güney Kürdistan'da, yani kendi ülkelerinde Irak askerlerini püskürterek, bazı kasabaları ele geçirmesini kast ediyor) "endişe" duyduğunu ilettili. İran'ı, Suriye'de olduğu gibi suyunu keserek cezalandıramayacağına göre, herhalde bölgeye askeri birlik yollayarak, "sorunu halletmeyi"(!) düşünüyor.

Bu arada, Türkiye burjuvazisi, komşu devletleri, özellikle İran ve Irak'ı, bugün karşı karşıya olduğu siyasal olduğu kadar ekonomik sorunlardan da sorumlu tutuyor. Ter-

cüman yazarı Zafer Atay, bu konuda şöyle yazıyor:

"...Yakında Türkiye savaşın tamamen durdurulması için harekete geçecektir..."

"İran-Irak savaşının uzaması bütün Körfez ülkelerine, Batı'ya sosyalist dünyaya, en çok da Türkiye'ye zarar vermeye başlamıştır... Türkiye, sıfırı tüketen İran-Irak yüzünden bir zamanlar milyarlar kazandığı ve ekonomisini buna göre düzenlediği iki pazarını kaybetmek üzeredir. İran, Irak sınırlarının kontrolünü ellerinden kaçırmışlardır. Bu yüzden Türkiye'ye dönük bölücü terör olaylarında tırmanma başlamıştır. Kısacası, Türkiye başarısızsa herkes rahat nefes alacaktır." (Zafer Atay, Tercüman, 14 Mart 1988) (abç)

Bu, pazarlarını yitirme durumuyla ve ciddi ekonomik güçlüklerle yüzyüze olan Türkiye'nin, İran-Irak savaşını, bir "iç güvenlik sorunu" olarak algılamakta olduğunu ve duruma "güvenlik güçlerini" kullanarak müdahale etme niyetinde olduğunu anlatır.

Birkaç nokta daha var.

Türkiye'nin güneydoğu sınırında yıllardır jandarma birlikleri devriye gezer, nöbet tutardı. Türk hükümeti, geçenlerde bir uygulamaya değişikliği yaparak, bu sorumluluğu Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na verdi. Yine bir süre önce Diyarbakır'da oluşturulan "bölge valiliği", bir savaş öncesinde, idari yapının sivil görünüm altında iyice merkezileştirilmesine örnektir. Bu valinin yetkileri içinde bölgedeki bütün güvenlik güçlerinin "yardımı"ni almak da var. Ayrıca, askeri teknolojinin en modern ürünleri, "bölgede kullanılmak üzere" satın alınıyor.

Batıda Yunanistan'la bağlanan "ateşkes"in ardından Ege ordusu olarak bilinen 4. Ordu'nun güneye, güneydoğuya kaydırılacağına ilişkin haberler yaygınlık kazandı. Daha önce de kuzey Anadolu'dan güneye doğru bir yer değiştirme yapılmıştı. Askeri güçler, güney ve güneydoğu yöresinde yoğunlaştırılmaktadır.

Özal, hükümet programını okurken "ekonomik gelişmesini nüfus artış hızına göre bir türlü ayarlayamayan Türkiye, son 30 yıldır içine düştüğü fasit daireden kurtulamamıştır" diyordu. Burada adını vermedik söz ettiği, kapitalizmin nüfus yasağıdır. Nüfus yasağının Özal'ın belirttiği "ayarlanma"yı yaptığı yollardan birisi de savaştır. Ayrıca, işçinin sınıf savaşımını hızla yükselttiği, devrimci dalganın giderek daha yakına geldiği bir ortamda, iç savaştan kaçmak isteyen burjuvazinin yolunun nereden geçtiğini ünlü İngiliz burjuvası Cecil Rhodes söylüyor: Emperyalist savaş!

Bu çerçevede değerlendirildiğinde, "aktif tarafsızlık", ancak, Türkiye burjuvazisinin bölgede başlatacağı bir savaş anlamına gelebilir.

Burjuvazi savaşa çıkarsa, işçi sınıfı da savaşı iç savaşa çevirecek, Ortadoğu'nun bu en tehlikeli savaş odağı devletini, devrimle yerlebir edecektir.